

zások rendezéséről és hitelszükségleteiknek kielégítéséről szóló 1918 : XXII. t.-c.-nek, továbbá a fogyasztási szövetkezetek adózásáról szóló rendelkezéseknek kiegészítése tárgyában — intézkedik. Sajnos, az ebben foglalt intézkedések egyáltalában nem járulnak hozzá e kérdés megnyugtató rendezéséhez, mert végrehajtási szempontból mindössze azt a változtatást tartalmazzák, hogy ezentúl azoknak a köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak hivatali járandóságát, akik a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesítő Szövetkezetének tagjai, vagy tagjai lesznek, a fenti cég javára szintén végrehajtási uton igénybe lehet venni. Teljesen érthetetlen, hogy miért szükséges egy magáncéget — mert hiszen a pénzügyminiszter ur csak nemrégiben jelentette ki, hogy a Köztisztviselők Szövetkezete magánvállalkozás és semmi állami szubvencióban sem részesül — törvényhozási uton ily nagymértékű előnyhöz juttatni és a gazdasági élet egy ágára quasi monopóliumot adni néki látszólag minden ellenszolgáltatás nélkül. Nyilvánvaló, hogy a köztisztviselők alimentálása, ruházati és egyéb cikkekkel, valamint tüzelőanyaggal való ellátását más cég a Köztisztviselők Szövetkezetén kívül nem veheti fel üzletei közé, mert míg a Köztisztviselők Szövetkezetét törvény segíti hozzá, hogy köztisztviselő vásárlóival szemben követelését minden rizikó nélkül behajtsa, addig más komoly cég a legtöbb köztisztviselőnek nem is hitelezhet. A helyzet az ideális állapottól, amelytől amúgy is messze voltunk, tehát még egy fokkal távolabb tolódott.

Szerény nézetem szerint tehát a kérdés megnyugtató rendezése céljából elsősorban a Vn. 6. §-ának hatályát kellene sürgősen visszaállítani olyanformán, hogy az az 1918 : XXII. t.-c. és az annak alapján kiadott rendeletekkel összhangba hozassék és a Pénzügyintézeti Központ által folyósított kölcsönöknek minden hitelezővel szemben elsőbbség biztosíttassék. Ezzel megszűnnének e tekintetben azok az állapotok, amelyek az elmúlt nehéz évek alatt még valahogy megmagyarázhatók voltak, ma azonban szépen javuló viszonyaink között tarthatatlanok. Meg vágyok győződé, hogy az általam ajánlott módosítás a köztisztviselői kar helyzetének javításához, de főként tekintélyének emeléséhez feltétlenül hozzájárulna.

doberdói dr. Breit Zoltán.

Csődmeztámadási perek kritikája.

A háborus és moratóriumos évek okozta közel tíz éves szünetelés után ismét napirendre kerültek a csődnitások és az ezzel kapcsolatos csődmeztámadási perek. Nem időszerűtlen tehát, ha ezen perek jogi természetével és gazdasági hatásával kissé behatóbban foglalkozunk.

A csődmeztámadási per intézménye a klasszikus példája annak, hogy helytelen alkalmazás következtében mennyire eltávolodhatik valamely jogintézmény eredeti céljától és rendeltetésétől.

A csődmegtámadási kereset intézménye a római jog korára nyúlik vissza. *Actio Pauliana in fraudem creditorum* volt ezen kereset eredeti neve és célja az volt, hogy a közadós és a vele összejátszó valóságos, vagy álhitelezők visszaélései ellen a csődhitelezők összességének védelmet nyújtson.

Ezzel szemben a helyzet ma az, hogy a megtámadási per nem a hitelezők összességének védelmét, hanem egyetlen egy ember érdekeit szolgálja és ez az ember a csődtömeggondnok.

Tételes csődjogunk a megtámadási keresetet a közadósnak azon cselekményeire korlátozza, amelyek a fizetések megszüntetése után keletkeztek. Ezen önmagában véve helyes elv azonban a fizetések megszüntetésének nehezen megállapítható és rendszerint vitás volta miatt gyakorlatilag nehezen vihető keresztül. A bírói gyakorlat a nehezen megállapítható lényeg helyett könnyebben felismerhető külső kritériumokat fogadott el az ítélkezés alapjául, vagyis nem azt kutatják, hogy tényleg megszüntette-e az adós fizetéseit, hanem hogy fennforognak-e azon külső ismérvek, amelyeket a joggyakorlat a fizetések megszüntetésének jele gyanánt fogadott el.

A legfontosabb ilyen külső ismérv, — a legfontosabb azért, mert a leggyakoribb, — a végrehajtások türése. E tekintetben a bírói döntések oly rigorozusak, hogy gyakran egy-két végrehajtásból is megállapítják már a fizetések megszüntetésének tényét.

Ezen gyakorlat még normális gazdasági viszonyok közepette is helytelen volt. Annál inkább helytelen ma, amidőn a kisebb gazdasági alanyok helyzete sokkal bizonytalanabb, semhogy a végrehajtásokkal szemben való szeplőtlenységüket megőrizni tudnák.

Kétségtelen, hogy ma az ország kereskedőinek nagy része oly kedvezőtlen gazdasági viszonyokkal küzd, hogy fizetéseinek pontos időben eleget tenni nem tud és ennek következtében kénytelen végrehajtások foganatosisát eltűrni.

Az ily végrehajtások azonban csak biztosításra irányulnak. A hitelezőnek nem az a célja, hogy az árverés megtartásával az adós gazdasági exisztenciáját feldulja, hanem csak biztosítani akarja magát az adós ingóvagyonán és a végrehajtási eljárás szigorubb eszközeivel akarja az adóst fizetésre szorítani.

Az adós pedig a végrehajtások dacára rendszeresen teljesít fizetéseket és ily módon részletekben törlesztői tartozásait.

Természetesen gyakori eset, hogy a fizetések láncja mégis megszakad, vagy a kényszeregyezségi eljárás nem vezet sikerre és az adós ellen csőd rendeltetik el.

A tömeggondnok első dolga, hogy összeállítja a kritikus időben történt fizetések listáját, felszólítja a hitelezőket a visszafizetésre és gyakran be sem várva a felhívás eredményét, megindítja a megtámadási pereket.

Az esetek tulnyomó részében a csődhitelezők többsége szerepel alperesként a megtámadottak listáján. Vagyis amíg a közadósnak többé-kevésbé rendszeres fizetése azzal az eredménnyel jártak, hogy a hitelezők követeléseiket, vagy azoknak jelentékeny részét mégis csak megkapták, addig a csőd elrendelése után a tömeggondnok jóvoltából és az *actio Pauliana* segítségével a jóhiszemű hitelezők kénytelenek a már felvett összegeket is visszafizetni anélkül, hogy akár ők maguk, akár a többi csődhitelező ebből folyólag egyéb előnyhöz

jutnának, minthogy a csődhitelezők második osztályába soroztatván, joguk nyílik a rendszerint 0.00%-ot kitevő csődquotához.

Ezen fonák helyzetet még jobban kiélezi egy újabb jogintézményünk, a kényszeregyezségi eljárás.

A kényszeregyezségi eljárás előtt ugyanis a csődnyitást több mint hat hónappal megelőző fizetések már nem voltak megtámadhatók, vagyis egy aránylag rövid időponton túl érvényesült a *quieta non movere* elve.

Ezzel szemben a kényszeregyezségi eljárás behozatala óta, mint-hogy ezen eljárás tartama nem számítatik be a 6 hónapba, gyakran a csődnyitást 1—1½ évvel megelőző fizetések is megtámadhatók és így a bizonytalanság aránytalanul hosszabb időre terjed ki.

Érthető, hogy ily körülmények között nem a közadós fél a csőd elrendelésétől, hanem az összhitelezők félnek ettől, mert tudatában vannak annak, hogy amíg csőd nélkül legfeljebb hátralékos követelésüket vesztik el, addig csődnyitás esetén visszafizetik már azt is, amit már megkaptak.

Vagyis: amíg az *actio Pauliana* célja eredetileg az volt, hogy fegyvert szolgáltatson a hitelezőnek, mellyel az adós vagyonából kielégítéshez juthat, addig az *actio Pauliana* ma a hitelező ellen irányuló fegyver, amellyel visszaveszik tőle még azt is, amit az adós önként fizetett.

Kétségtelen, hogy ez az anomália a legsürgősebb orvoslást kívánja. Ennek a követelménynek azonban a törvényhozás lassúsága folytán megfelelni sem tudna, de törvényhozási intézkedésre szükség sincsen. A jogszabály jó volt eddig is, csak a gyakorlat tért el a törvény intencióitól.

A bírói gyakorlatra hárul tehát az a feladat, hogy az *actio Pauliana* igazi lényegét és célját újból érvényre juttassa.

A bírói gyakorlattól várjuk, hogy a fizetések megszüntetésének fennforgását a kétségtelenül kényelmesebb, de rendszerint igazságtalan eredményekre vezető külső ismérvek helyett a belső lényeg alapján vizsgálja és a megtámadási keresetnek csak ott adjon helyt, ahol a fizetéseknek tényleges megszüntetése megállapított és ilyenképpen a megtámadott fizetés nem a jóhiszeműleg adott és jóhiszeműleg elfogadott teljesítést, hanem a többi hitelező rovására történt különleges elbánást jelenti.

A bírói gyakorlat ily irányu kialakulása kétségkívül csökkenteni fogja a megtámadási perek számát, de helyre fogja állítani az *actio Pauliana* igazi célját, az összhitelezők megvédésének elvét.

Dr. Rónai Sándor.

Gyermek törvénytelenítése. Egyike azon relative ritkán előforduló eseteknek, amelyeknél úgy érzi az ember, hogy jó időnként verifikálni, élnek-e a praxisban még az egyetemen megismert jogszabályok. Magyar jog szerint tudvalevőleg az atya (már t. i. *quem justae nuptiae demonstrant*) megtámadhatja a feleségétől született gyermek törvényességét, ha bebizonyítja, hogy a kritikus időben nejevel nem közösülhetett. Az opt. szerint (158. §., cf. 156. §.) a születésről való tudomástól három hó a megtámadás határideje, de ez magyar